

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

5.12 e

Datum

06 februari 2023

Referentie

35725803

Bijlagen

nota

Outline beleidsreactie ibo sturing op onderwijskwaliteit en kansengelijkheid funderend onderwijs

Aanleiding

Op donderdag 2 februari hebben we in een brainstorm gepraat over het IBO naar sturing op onderwijskwaliteit en kansengelijkheid in het funderend onderwijs. Zoals afgesproken willen we u vast de outline van uw beleidsreactie voorleggen. Uw reactie verwerken we in de conceptbrief die u 17 februari ontvangt. Vervolgens ontvangt u een definitieve brief die we op 24 februari moeten aanleveren bij de CWIZO (met ook instemming van de andere bewindspersonen).

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord met de outline?
- In de bijlage is de lijst met beleidsrichtingen opgenomen die in het IBO zijn uitgewerkt. We hebben daarbij aangegeven welke maatregelen u al neemt en welke aanvullend interessant zijn ter overweging.
- Zijn er in die lijst nog maatregelen die nog niet terugkomen in de outline, maar die u wel interessant vindt om te noemen in uw beleidsreactie?

Kernpunten

Outline brief

Inhoudsopgave brief

1. Inleiding brief en aanleiding voor het IBO;
2. Basis op orde;
3. Sturingsfilosofie;
4. Financiering:
 - Lumpsumbekostiging;
 - Invulling motie Beertema;
 - Invulling motie Kwint;

1. Inleiding brief en aanleiding IBO

- U kunt in de brief allereerst toelichten waarom het IBO is opgezet:
 - Vanwege signalen dalende onderwijskwaliteit;
 - Vanwege signalen toenemende kansengelijkheid;
- Voor zowel de onderwijskwaliteit als de kansengelijkheid zetten we dan in de brief helder neer dat deze signalen maar een klein deel zijn van de informatie die we idealiter zouden hebben, namelijk:
 - Voor onderwijskwaliteit: Dalende scores op het gebied van lezen, rekenen en natuurwetenschappen. Dit is een beperkte selectie van alle vaardigheden die leerlingen moeten leren.;

- Voor kansengelijkheid: Het opleidingsniveau van de ouder lijkt steeds bepalender voor het onderwijsniveau van het kind; hier is meer inzicht in nodig.

2. Basis op orde

- Het IBO signaleert dat vier elementen nodig zijn om effectief te kunnen sturen op onderwijskwaliteit en kansengelijkheid. U herkent dit en licht toe dat u daarom ook al verbeteringen in gang heeft gezet.
- U kunt (beknopt) aangeven dat u de volgende acties al onderneemt:
 - Heldere en gedragen doelen: masterplan basisvaardigheden met opstellen van heldere doelen en indicatoren, maar ook bijstelling curriculum die leidt tot heldere doelen;
 - Inzicht in prestaties: monitoringsplan basisvaardigheden, waaronder bijvoorbeeld LVS in voortgezet onderwijs;
 - De juiste prikkels vanuit beleid: Acties op dit vlak licht u nader toe in de volgende paragraaf omdat ze afhankelijk zijn van de sturingsfilosofie;
 - Voldoende toegeruste actoren: Acties op dit vlak licht u nader toe in de volgende paragraaf omdat ze afhankelijk zijn van de sturingsfilosofie.
- U kunt hierbij aangeven dat het in het onderwijs te lang heeft ontbroken aan heldere doelen en inzicht in prestaties; het is vervolgens wel aan alle actoren om verstandig om te gaan met de informatie die dit leraren, schoolleiders, besturen en het Rijk oplevert. Het inzicht moet niet leiden tot een te smalle blik.

3. Sturingsfilosofie

- U kunt aangeven dat in het IBO twee sturingsfilosofieën zijn uitgewerkt: (1) actieve centrale sturing vanuit de overheid en (2) gereguleerde zelfsturing.
- U vindt zelf dat de overheid zich de afgelopen jaren teveel heeft teruggetrokken en nu weer meer *betrokken* moet zijn bij het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Dat doet de overheid samen met het onderwijsveld.
- U licht in de brief toe dat dit een omslag betekent met hoe er eerder werd gestuurd vanuit het Rijk met een grote mate van deregulering. U noemt hier bijvoorbeeld de introductie van de basisteams die helpen scholen zich te verbeteren rondom het thema basisvaardigheden. Maar u noemt ook dat er vanuit de inspectie weer meer contact komt met scholen, waar de voorgaande jaren de besturen juist in positie werden gebracht.
- Daarnaast gaat u in op de lerarenopleidingen. Het IBO concludeert hierover dat deze onvoldoende adaptief aan veranderende en toegenomen eisen uit het veld en uit de samenleving zijn. De wijze waarop hiermee om gegaan kan worden verschilt per sturingsfilosofie. Dit licht u in de brief toe en u geeft aan hoe u tegen de sturing op de lerarenopleiding aankijkt. We stemmen dit af met HO&S en MOCW.

- U geeft aan dat het voor effectieve sturing ook van belang is dat de rollen en verantwoordelijkheden binnen de onderwijsorganisatie goed op orde zijn. Daarvoor bent u bezig met het breed gesprek governance en (mede)zeggenschap. U informeert de Tweede Kamer rond de zomer over de uitkomsten hiervan.
- Om tot voldoende toegeruste actoren te komen doet u meer, namelijk de werkagenda, de Kamerbrief over lerarenbeleid en het evidence informed werken uit NP Onderwijs, masterplan en Ontwikkelkracht. Dit noemt u ook in de brief.

4. Financiering

- Financiering is een belangrijk sturingsinstrument vanuit het Rijk. De lumpsum is hier een onderdeel van.
- Lumpsumbekostiging biedt schoolbesturen beleidsvrijheid om het onderwijs op een manier in te richten die past bij hun leerlingen en gekozen vorm van onderwijs tegen relatief lage administratieve lasten (al moet er natuurlijk wel gewoon verantwoording worden afgelegd).
- U ziet echter ook kritieken op de lumpsum, die u deelt en waar u aan verbetering werkt:
 - De lumpsumbekostiging is onvoldoende transparant;
 - De middelen zijn te ongericht;
 - Perverse prikkels voor samenwerking;
 - De middelen landen onvoldoende in de klas;
 - Te weinig sturingsmogelijkheden op doelen;
 - Beperkte verantwoording.
- Voor u is de lumpsum bespreekbaar. U ziet ook dat hier behoefte aan is vanuit de Tweede Kamer getuige de motie Beertema¹ en motie Kwint². U bent daarom bezig met de volgende acties:
 - Onderzoek naar financiële toereikendheid lumpsum zoals u aankondigde in de voortgangsbrief masterplan basisvaardigheden; dit moet leiden tot inzicht in welk deel voor scholen nu daadwerkelijk basisbekostiging is en welk deel gericht verdeeld moet worden. Dit sluit ook aan bij conclusie IBO dat goed moet worden gekeken of de huidige verdeling van de bekostiging aansluit bij de financieringsbehoefte van scholen. Verwachte oplevering voor VJN 2024, met ruimte voor gesprek met Kamer daarvoor.
 - Breed gesprek governance en medezeggenschap ter evaluatie van het bestuursmodel; dit moet ervoor zorgen dat alle actoren in en rondom de school beter in positie komen.
- U wilt zodra de uitkomsten beschikbaar zijn graag het gesprek aangaan met de Tweede Kamer. In de tussentijd bent u al bezig met maatregelen, zoals met een wetsvoorstel waarin de mogelijkheid wordt gecreëerd om ook voorwaarden te stellen aan de bekostiging. Met dit instrument zal het in de

¹ Verzoekt kritisch de voor- en nadelen van de lumpsum te bezien en het huidige bestuursmodel te evalueren.

² Verzoekt de effecten in kaart te brengen van het uit de lumpsum halen van de leraar.

toekomst mogelijk zijn om gericht middelen aan schoolbesturen te verstrekken voor bepaalde doelen.

- Ten aanzien van één CAO nemen we ook een passage op. Uit de verkenning van sociale partners is gekomen dat zij zich committeren aan het niet opnieuw laten ontstaan van een loonkloof, maar dat voor eventuele verdere stappen een bredere weging nodig is samen met andere onderwerpen zoals bekostiging. Daarover informeert u de Tweede Kamer nader tezamen met het financiële toereikendheidsonderzoek (voor VJN 2024).
- Voor de motie Kwint zetten we in deze brief nog op een rij wat de ontwikkelingen zijn in uitgaven aan onderwijspersoneel ten opzichte van hoeveel bekostiging scholen krijgen.

Toelichting

Samenvatting IBO

- Het IBO geeft aan dat voor effectieve sturing vier basiselementen op orde moeten zijn:
 1. Er moeten heldere en gedragen doelen zijn;
 2. Er moet inzicht zijn in de prestaties van leerlingen en scholen;
 3. Vanuit beleid moeten de juiste prikkels er zijn;
 4. Actoren moeten voldoende toegerust zijn.
- Het stelsel is nu zo ingericht dat er veel autonomie bij schoolbesturen is, maar tegelijkertijd wel veel *indirecte* sturing via verschillende actoren (bijv. gemeenten, medezeggenschapsraden, ouders etc.). Daarbij zijn er naast de verschillende (tijdelijke) subsidieregelingen, ook meerdere aanvullende bekostigingsregelingen waar wel doelen aan gehangen worden, maar geen voorwaarden aan gesteld kunnen worden. De tijdelijkheid van subsidies staat op gespannen voet met duurzaam en consistent beleid.
- Dit alles zorgt voor een bepaalde mate van sturingsoverload bij schoolbesturen en als gevolg daarvan in zekere mate beleidsresistentie. Iets wat de Onderwijsraad in 2018 ook signaleerde.
- Het IBO roept daarom op om een duidelijke keuze te maken voor een sturingsmodel en daarbij consistente keuzes te maken. De keuze voor het sturingsmodel laat het IBO aan de politiek. In het IBO zelf zijn twee mogelijke sturingsmodellen uitgewerkt, namelijk (1) actieve centrale sturing en (2) gereguleerde zelfsturing.

Brainstorm 2 februari

- In de brainstorm van 2 februari bespraken we onder andere:
 - Het belang van het goed neerzetten wat de signalen van dalende kansengelijkheid en onderwijskwaliteit zijn;
 - De omslag die u in de brief wilt laten zien in de manier van sturen.
 - Dat de lumpsum bespreekbaar is, maar dat daarvoor nog wel het breed gesprek governance en medezeggenschap en het financiële toereikendheidsonderzoek moeten zijn afgerond.
- Dit is verwerkt in de outline.

Datum
6 februari 2023

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
N.v.t.

Bijlage – Lijst met maatregelen IBO

Hieronder is de lijst met beleidsrichtingen uit het IBO weergegeven. De maatregelen zijn gecategoriseerd naar het basiselement waarop de maatregel tot een verbetering moet leiden. In de toelichting is aangegeven wat er al in een bepaalde vorm uitgevoerd of onderzocht wordt en wat eventueel verder nog interessante maatregelen zijn om te overwegen.

Voor alle beleidsrichtingen geldt dat zij voor- en nadelen kennen en budgettaire gevolgen hebben. Ze vergen dan ook politieke weging.

Basiselementen	Maatregel	Toelichting
1. Heldere doelen	<ul style="list-style-type: none"> • Verduidelijking referentieniveaus 	<p><u>Doen we al:</u> Op het gebied van doelen wordt er met het masterplan basisvaardigheden gewerkt aan heldere doelen en indicatoren. Ook bijstelling curriculum moet leiden tot heldere doelen. Ook naar de referentieniveaus wordt gekeken.</p> <p><u>Te overwegen:</u> Op het gebied van kansengelijkheid ontbreken nu heldere doelen. Daar zou aan gewerkt kunnen worden.</p>
2. Zicht op prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Kernindicatoren kansengelijkheid identificeren. • Meten burgerschap, welbevinden en metacognitieve vaardigheden. • LVS in voortgezet onderwijs • Uniformering eindtoets po 	<p><u>Doen we al:</u> De meeste maatregelen binnen dit blok worden al onderzocht of uitgevoerd. Ook wordt bekeken hoe het dashboard kansengelijkheid kan worden verbeterd. Uitzondering daarop is het uniformeren van de eindtoets in het primair onderwijs. Daar wordt gewerkt aan het verbeteren van de vergelijkbaarheid van de toetsen. Uniformering druist in tegen recente politieke besluitvorming.</p>
3. De juiste prikkels	<p><u>Financiering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verhogen budget aanpak onderwijsachterstanden. • Onderwijsachterstandsmiddelen alleen voor effectief bewezen interventies. • Instrument voor permanente gerichte financiering 	<p><u>Doen we al:</u> Ook binnen dit blok wordt er al veel uitgevoerd. (1) Het OAB-budget in het voortgezet onderwijs krijgt een impuls, (2) de lat van het toezicht gaat omhoog en IOCW gaat meer contact opnemen met scholen, (3)</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Structurele middelen voor structureel beleid• Afschaffen kleine scholentoeslag primair onderwijs.• Tijdelijke kwaliteitsimpuls slecht presterende scholen• Alles lumpsum (past bij geregleerde zelfsturing)• Populatiebeposting <p><u>Toezicht</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Meer differentiatie in inspectieoordelen• Aanscherpen eisen onderwijs in den brede (lat omhoog)• Inspectie bezoekt alle scholen• Bewaken ondergrens (geregleerde zelfsturing)• Aanscherpen naleving absolute ondergrens (geregleerde zelfsturing)	<p>het nieuwe financieringsinstrument en (4) extra structurele middelen coalitieakkoord. Met het nieuwe financieringsinstrument kan in de toekomst ook een tijdelijke gerichte kwaliteitsimpuls worden gegeven.</p> <p><u>Te overwegen:</u> Interessant om te overwegen is het nader onderzoeken van het afschaffen van de kleine scholentoeslag. Hiermee worden kleine scholen in stand gehouden die relatief veel leraren vragen. Er moet dan wel een oplossing gevonden worden voor scholen in dunbevolkte regio's. Maatregel ligt verder politiek wel gevoelig omdat sommige kleine christelijke scholen hiermee mogelijk niet in stand kunnen blijven.</p> <p>Daarnaast zou op termijn middels het nieuwe financieringsinstrument mogelijk aan de OAB-middelen als voorwaarde kunnen worden gesteld dat deze moeten worden gebruikt voor bewezen effectieve interventies. Populatiebeposting zou op termijn ook overwogen kunnen worden, daarvoor moet echter eerst de financiële toereikendheid van de bekostiging onderzocht worden en moeten er eerst voldoende betrouwbare gegevens op leerlingniveau beschikbaar zijn.</p>
--	--	--

4. Toegeruste actoren	<u>Onderwijspersoneel</u> <ul style="list-style-type: none">• Betere arbeidsvoorwaarden op scholen met veel kwetsbare leerlingen (arbeidsmarkttoelage)• Differentiatie beloning leraren naar opleidingsniveau• Minimumaandeel wo-leraren in het po• Minister PVO voert CAO-overleg namens werkgevers in het funderend onderwijs• Verbeteren allocatie leraren• Verhogen lerarensalarissen in combinatie met betere doorgroeimogelijkheden• Meer tijd voor schoolontwikkeling op teamniveau• Ruimte in onderwijstijd• Versterken differentiatievaardigheden leraren• Maximale groeps grootte scholen in het po met veel kwetsbare leerlingen• Sturing op curriculum lerarenopleiding <u>Governance</u> <ul style="list-style-type: none">• Borgen van professionalisering schoolleiders• Schoolondersteuning directer onder het ministerie van OCW hangen.• (Deel) bekostiging direct naar scholen in plaats van besturen• Opt-out scholen uit besturen• Landelijke organisatie voor schoolondersteuning instellen, in combinatie met bevordering capacity building in de school.• Invoeren keurmerk onderwijsondersteuning <u>Leermiddelenmarkt</u> <ul style="list-style-type: none">• Invoeren keurmerk bijscholingsaanbod• Invoeren keurmerk (digitale) lesmethoden	<u>Doen we al:</u> <p>(1) arbeidsmarkttoelage, (2) hogere beloning in het primair onderwijs (dichten loonkloof), (3) maatregelen uit lerarenbrief waarin gekeken wordt naar de allocatie van leraren (bijv. RATO), (4) middelen voor de professionalisering van de schoolleider uit het onderwijsakkoord en (5) de basisteams waarmee de schoolondersteuning dicht onder de OCW hangt en (6) het breed gesprek governance en medezeggenschap waar gekeken wordt naar de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren in het veld.</p> <u>Te overwegen:</u> <p>De sturing op het curriculum voor de lerarenopleiding is een interessante maatregel om naar te kijken. We stemmen hierover een lijn af met HO&S/MOCW.</p>
------------------------------	--	---

Datum
6 februari 2023

Stelsel	Uitstel selectiemoment voortgezet onderwijs	In de visiebrief Kansengelijkheid is nader toegelicht hoe we de komende jaren werken aan de doelstellingen van het Coalitieakkoord op dit thema.
----------------	---	--

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW, MPVO

nota

Aanleiding

Eind december is het IBO naar sturing op onderwijskwaliteit en kansengelijkheid in het funderend onderwijs afgerond. Het IBO en de (concept) kabinetsreactie raken in essentie alleen het funderend onderwijs (beleidsterrein MPVO). Wel bevat deze één passage over het beleidsterrein van MOCW, namelijk over de lerarenopleiding.

Middels deze nota leggen we u daarom beiden de concept kabinetsreactie voor. Deze is uitgewerkt cf. de eerder aan MPVO voorgelegde outline. We zullen uw commentaar op de brief verwerken in een versie die op 24 februari moet worden aangeleverd aan de CWIZO.

Geadviseerd besluit

- Heeft u nog opmerkingen bij de brief?
- @MPVO: Bent u akkoord met het verkennen van een alternatief voor de kleinescholentoeslag?
- @MOCW: Bent u akkoord met de passage over de lerarenopleidingen? Deze passage is afgestemd met HO&S.

Kernpunten

- Bij een IBO is de regel dat een departement deze twee maanden na afronding via de MR aan de Tweede Kamer aanbiedt met een kabinetsreactie. Om aan deze termijn te voldoen moet de brief 24 februari aan de CWIZO worden aangeleverd.
- De brief is uitgewerkt aan de hand van de outline die we eerder met u hebben gedeeld. De brief betreft een ruwe versie die richting volgende week nog aangescherpt zal worden.
- De brief kent één nieuw aspect ten opzichte van de outline, namelijk het verkennen van een alternatief voor de kleinescholentoeslag. Dit was in de outline wel opgenomen als interessant ter overweging om in de brief op te nemen. Hierop hebben we geen specifieke reactie ontvangen. We lichten dit voorstel hieronder verder toe.
- Bij de kabinetsreactie sturen we ook de voortgangsrapportage van het Breed gesprek governance en (mede)zeggenschap mee naar de Kamer om hen te informeren. Deze rapportage geeft een tussenstand weer en bevat nog geen conclusies of aanbevelingen.

Veel dank. Overal echt een heel
nuwe reactie al. De kern die
ik graag zie, zit er in.
Een deel graag meer nadruk geven:
Ntb Conceptbrief kabinetsreactie IBO funderend onderwijs

+ Pagina's 9, 10 nog wat krachtiger en scherper geschreven,
zowel inhoudelijk steviger in conclusie/constatering als in het te volgen
proces van af nu.

Voortgezet Onderwijs

Van

5.1.2.e

Datum

15 februari 2023

Referentie

35822582

Bijlagen

Kabinetsreactie IBO "koersen op
kwaliteit en kansengelijkheid"

Sociale partners

Datum
15 februari 2023

- Sociale partners zijn op 15 februari bijgepraat over de conclusies van het IBO en op hoofdlijnen over aspecten van de beleidsreactie. Deze sessie heeft het volgende opgeleverd:
 - Sociale partners zijn over het algemeen positief over het IBO.
 - Uitzondering hierop is het gespecialiseerd onderwijs. Zij vonden dat de brede context die van invloed is op de onderwijskwaliteit en kansengelijkheid in het rapport ontbreekt en de dalende prestaties (op cognitieve vaardigheden) nu volledig worden geweten aan onjuiste sturing. Zij zijn van mening dat andere maatschappelijke ontwikkelingen een belangrijke rol spelen, terwijl die niet belicht zijn in het IBO.
 - Sociale partners waarschuwen voor cherry-picking in de door het IBO genoemde beleidsopties en roepen op tot het maken van consistente keuzes.
 - Ook vragen zij om een gebalanceerde reactie, waarin enerzijds kan worden benoemd dat er al veel gedaan wordt, maar anderzijds ook aan bod moet komen wat er verder nodig is.
 - Rondom inzicht in prestaties waarschuwen ze voor toets- en prestatiedruk.
 - Sociale partners zien veel meerwaarde in het kijken naar de langere termijn in plaats van focus op de korte termijn.
 - Het afschaffen van de kleinscholentoeslag in het primair onderwijs wordt als een goede maatregel gezien in het tegengaan van het lerarentekort.
 - Een groot deel van de sociale partners heeft de wens uitgesproken om op grote thema's gezamenlijk te werken aan een langetermijnvisie en agenda.

Kleinscholentoeslag

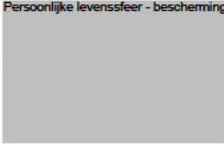
- Voor scholen met minder dan 150 leerlingen in het primair onderwijs is er een toeslag. Hiermee worden dergelijke scholen in stand gehouden.
- Deze scholen vragen relatief veel leraren en zijn ook aanwezig in dichtbevolkte gebieden.
- Daarom geeft het IBO aan dat deze toeslag in tijden van personeelsschaarste knelt. In het IBO is er daarom ook een beleidsoptie uitgewerkt over deze optie.
- Sociale partners lijken welwillend te staan tegenover afschaf van de toelage.
- Er moet dan wel een alternatief komen voor scholen in dunbevolkte gebieden om bereikbaarheid van aanbod te garanderen. Daarom stellen we in de brief voor een alternatief te gaan verkennen.
- Als u akkoord bent met het opnemen in de brief dan zullen we u hierover rond de zomer nader informeren en de mogelijkheden schetsen.
- Dit kan politiek gevoelig liggen, met name omdat er zonder de kleinscholentoeslag mogelijk kleine christelijke scholen niet in stand kunnen worden gehouden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

na opmerking

Persoonlijke levenssfeer - bescherming

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW, MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van
5.1.2.e

Datum
15 februari 2023

Referentie
35822582

Bijlagen
Kabinetsreactie IBO "koersen op
kwaliteit en kansengelijkheid"

nota

Ntb Conceptbrief kabinetsreactie IBO funderend onderwijs

Aanleiding

Eind december is het IBO naar sturing op onderwijskwaliteit en kansengelijkheid in het funderend onderwijs afgerond. Het IBO en de (concept) kabinetsreactie raken in essentie alleen het funderend onderwijs (beleidsterrein MPVO). Wel bevat deze één passage over het beleidsterrein van MOCW, namelijk over de lerarenopleiding.

Middels deze nota leggen we u daarom beiden de concept kabinetsreactie voor. Deze is uitgewerkt cf. de eerder aan MPVO voorgelegde outline. We zullen uw commentaar op de brief verwerken in een versie die op 24 februari moet worden aangeleverd aan de CWIZO.

Geadviseerd besluit

- Heeft u nog opmerkingen bij de brief?
- @MPVO: Bent u akkoord met het verkennen van een alternatief voor de kleinescholentoeslag?
- @MOCW: Bent u akkoord met de passage over de lerarenopleidingen? Deze passage is afgestemd met HO&S.

Kernpunten

- Bij een IBO is de regel dat een departement deze twee maanden na afronding via de MR aan de Tweede Kamer aanbiedt met een kabinetsreactie. Om aan deze termijn te voldoen moet de brief 24 februari aan de CWIZO worden aangeleverd.
- De brief is uitgewerkt aan de hand van de outline die we eerder met u hebben gedeeld. De brief betreft een ruwe versie die richting volgende week nog aangescherpt zal worden.
- De brief kent één nieuw aspect ten opzichte van de outline, namelijk het verkennen van een alternatief voor de kleinescholentoeslag. Dit was in de outline wel opgenomen als interessant ter overweging om in de brief op te nemen. Hierop hebben we geen specifieke reactie ontvangen. We lichten dit voorstel hieronder verder toe.
- Bij de kabinetsreactie sturen we ook de voortgangsrapportage van het Breed gesprek governance en (mede)zeggenschap mee naar de Kamer om hen te informeren. Deze rapportage geeft een tussenstand weer en bevat nog geen conclusies of aanbevelingen.

Sociale partners

Datum
15 februari 2023

- Sociale partners zijn op 15 februari bijgepraat over de conclusies van het IBO en op hoofdlijnen over aspecten van de beleidsreactie. Deze sessie heeft het volgende opgeleverd:
 - Sociale partners zijn over het algemeen positief over het IBO.
 - Uitzondering hierop is het gespecialiseerd onderwijs. Zij vonden dat de brede context die van invloed is op de onderwijskwaliteit en kansengelijkheid in het rapport ontbreekt en de dalende prestaties (op cognitieve vaardigheden) nu volledig worden geweten aan onjuiste sturing. Zij zijn van mening dat andere maatschappelijke ontwikkelingen een belangrijke rol spelen, terwijl die niet belicht zijn in het IBO.
 - Sociale partners waarschuwen voor cherry-picking in de door het IBO genoemde beleidsopties en roepen op tot het maken van consistente keuzes.
 - Ook vragen zij om een gebalanceerde reactie, waarin enerzijds kan worden benoemd dat er al veel gedaan wordt, maar anderzijds ook aan bod moet komen wat er verder nodig is.
 - Rondom inzicht in prestaties waarschuwen ze voor toets- en prestatiedruk.
 - Sociale partners zien veel meerwaarde in het kijken naar de langere termijn in plaats van focus op de korte termijn.
 - Het afschaffen van de kleinscholentoeslag in het primair onderwijs wordt als een goede maatregel gezien in het tegengaan van het lerarentekort.
 - Een groot deel van de sociale partners heeft de wens uitgesproken om op grote thema's gezamenlijk te werken aan een langetermijnvisie en agenda.

Kleinscholentoeslag

- Voor scholen met minder dan 150 leerlingen in het primair onderwijs is er een toeslag. Hiermee worden dergelijke scholen in stand gehouden.
- Deze scholen vragen relatief veel leraren en zijn ook aanwezig in dichtbevolkte gebieden.
- Daarom geeft het IBO aan dat deze toeslag in tijden van personeelsschaarste knelt. In het IBO is er daarom ook een beleidsoptie uitgewerkt over deze optie.
- Sociale partners lijken welwillend te staan tegenover afschaf van de toelage.
- Er moet dan wel een alternatief komen voor scholen in dunbevolkte gebieden om bereikbaarheid van aanbod te garanderen. Daarom stellen we in de brief voor een alternatief te gaan verkennen.
- Als u akkoord bent met het opnemen in de brief dan zullen we u hierover rond de zomer nader informeren en de mogelijkheden schetsen.
- Dit kan politiek gevoelig liggen, met name omdat er zonder de kleinscholentoeslag mogelijk kleine christelijke scholen niet in stand kunnen worden gehouden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW, MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

5.12e

Datum

22 februari 2023

Referentie

36284030

Bijlagen

Kabinetsreactie IBO "Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid";

Kabinetsreactie IBO "Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid" TC;

Brief met IBO-rapport "Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid";

Opmerkingen MPVO bij nota en Kamerbrief;

Opmerkingen MOCW bij nota en Kamerbrief;

nota

Ntb Kabinetsreactie IBO funderend onderwijs CWIZO

Aanleiding

U heeft maandag 20 februari reactie gegeven op de concept kabinetsreactie bij het IBO. We hebben deze reactie verwerkt in bijgevoegde versie. We leggen de brief nu aan u voor ter agendering in de cwizo van 6 maart. We leveren de stukken daarvoor maandag 27 februari aan, na een eerste keer met FIN te hebben gesproken.

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord met agendering van de kabinetsreactie in de CWIZO van 6 maart?
- Wilt u nog een woord – sturingsagenda 2030 - koppelen aan het traject dat u ingaat met de verschillende (samenhangende) sturingsvraagstukken? Zo ja, dan zullen wij dit in de volgende versie verwerken.

Kernpunten

Verwerking commentaar

- @MOCW: We hebben in de brief verduidelijkt dat de reactie ziet op het funderend onderwijs. Daarnaast is er in de brief een verwijzing naar de toekomstverkenning en naar het IBO mbo opgenomen door HO&S en mbo. HO&S heeft ook in de tekst over de lerarenopleidingen toegevoegd dat we heldere landelijke kaders stellen voor de kwaliteit met extra aandacht voor de basisvaardigheden.
- @MPVO: We hebben uw opmerking om de passage over de herijking in sturingsfilosofie en op de sturingsvraagstukken (bekostiging, zeggenschap, arbeidsvoorwaardenvorming) sterker aan te zetten (zowel in proces als inhoud) als volgt verwerkt:
 - In de bewoordingen hebben we een stevigere toon gebruikt;
 - In de brief geeft u aan dat u langjarig duidelijkheid wilt scheppen op de sturingsvraagstukken. Het komende jaar wilt u werken aan een herijking van deze thema's en het gesprek aan gaan met het veld;
 - Begin 2024 wilt u vervolgens in gesprek met de Tweede Kamer stappen gaan zetten tot een duidelijke invulling van de sturingsvraagstukken.
- @MPVO: We hebben daarnaast enkele passages verder toegelicht naar aanleiding van uw commentaar en u licht nu in de brief ook toe wat u onder goed onderwijs verstaat.
- We hebben de tekst in de kabinetsreactie aangevuld die ging over het aandeel personeelsuitgaven in de lumpsum (naar aanleiding van de motie Kwint). Het

overgrote deel van de lumpsum wordt nu ingezet voor personeel (ca. 80%). Dit aandeel is de afgelopen 5 jaar redelijk stabiel.

Datum
22 februari 2023

Proces na de Kamerbrief

- In de Kamerbrief heeft u geschetst hoe u tot een invulling van de sturingsvraagstukken op het gebied van bekostiging, zeggenschap en arbeidsvoorwaardenvorming wilt komen. Dit proces is als volgt:
 - 17 maart of 6 april 2023: Verzending Kamerbrief.
 - Tweede kwartaal 2023: Start onderzoek naar de financiële draagkracht van scholen.
 - Procesbelang van de staat
 - Rond de zomer 2023: Afronding breed gesprek governance en (mede)zeggenschap en informeren Tweede Kamer.
 - Rond de zomer 2023: cao's po en vo volgens afspraak met gelijke loonafspraken en start gesprekken over convenant structureel dichthouden loonkloof po/vo
 - Tweede helft 2023: In gesprek met het veld over invulling sturingsvraagstukken met voorstellen vanuit OCW.
 - Begin 2024: Afronding onderzoek financiële draagkracht scholen.
 - Begin 2024: Informeren Tweede Kamer.
 - Voorjaar 2024: Mogelijkheid om eerste (kleine) stappen te verwerken in de voorjaarsnota 2024.
 - Eerste helft 2024: Gesprek Tweede Kamer.
 - Eerste helft 2024: Wetsbehandeling nieuw financieringsinstrument.

Planning onderra(a)d(en) en ministerraad

- Maandag 6 maart vindt de CWIZO plaats.
- We hebben woensdag 22 februari contact gehad met FIN. Op basis van dat contact verwachten we dat de kabinetsreactie via de RWIZO van 4 april moet worden aangeleverd aan de MR van 6 april.
- Maandag 27 februari spreken we FIN verder over de kabinetsreactie. Daarna leveren we de stukken aan richting de CWIZO. We verwachten niet dat FIN maandag onoverkomelijke bezwaren heeft tot aanlevering aan de CWIZO.
- Richting de CWIZO en RWIZO zullen we verder afstemmen met FIN over de kabinetsreactie. We informeren u hier over zodra de stukken moeten worden aangeleverd voor RWIZO en MR.
- Mocht FIN toch sneller akkoord zijn en het is mogelijk dat de stukken direct van de CWIZO naar de MR gaan, dan staat de MR gepland op 17 maart.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonlijke leven

T Persoonlijke levenssfeer - bes

Datum

15 maart 2023

Referentie

37145649

Bijlagen

Kabinetsreactie IBO met track
changes;

Kabinetsreactie IBO schoon

nota

Kabinetsreactie IBO "Koersen op kwaliteit en
kansengelijkheid"

Aanleiding

Op 6 maart is de kabinetsreactie op het IBO naar de sturing op onderwijskwaliteit en kansengelijkheid in het funderend onderwijs in de CWIZO besproken. Het voorstel is akkoord bevonden ter doorgeleiding aan de RWIZO (van 4 april). Bij akkoord wordt de kabinetsreactie dan in de MR van 6 april geagendeerd.

Middels deze nota vragen we uw feedback op de wijzigingen naar aanleiding van de CWIZO en naar aanleiding van uw reactie op de eerste conceptversie aangezien u weinig kans heeft gehad om op de CWIZO-versie mee te kijken. Na het verwerken van uw nieuwe feedback leggen we u volgende week een nieuwe versie voor ter agendering in de RWIZO. Die versie wordt dan ook voor akkoord voorgelegd aan MOCW. Deze moet uiterlijk woensdag 29 maart om 12.00 uur aangeleverd zijn bij AZ.

Update 24-3-2023: De kabinetsreactie was in eerste instantie gedeeld met alleen MPVO. Gezien de deadline voor aanlevering van de CWIZO nadert, wordt de huidige versie van de kabinetsreactie ook reeds gedeeld met MOCW. In de nota staan met "update 24-3-2023" een drietal toevoegingen in de nota i.v.m. het delen met MOCW, aangezien de nota in eerste instantie op MPVO geschreven was.

Geadviseerd besluit

- Heeft u nog commentaar op de kabinetsreactie?
- Update 24-3-2023: @MOCW: Bent u akkoord met agendering in de RWIZO van 4 april?

Kernpunten

- Bijgevoegd bij deze nota vindt u een schone versie van de brief en een versie met wijzigingen ten opzichte van de versie die u eerder aan de CWIZO is verzonden. Enkele tekstuele en structuurwijzigingen hebben we niet weergegeven om de leesbaarheid van het stuk te vergroten.
- In de nota hebben we ook toegelicht hoe we uw commentaar op de eerste conceptversie van de brief hebben verwerkt in de CWIZO versie.
- Tot slot hebben we volledigheidshalve het proces na verzending van de brief opgenomen.
- Update 24-3-2023: Over eventuele aanpassingen die nog gedaan moeten worden naar aanleiding van commentaar van één van beide bewindspersonen zal met de ambtelijke ondersteuning van de ministers worden geschakeld of

de aanpassingen aanleiding moeten zijn voor het opnieuw voorleggen van de brief.

Datum
6 maart 2023

Wijzigingen n.a.v. CWIZO op uw beleidsterrein

- De kabinetsreactie is in zijn algemeenheid goed ontvangen in de CWIZO en dan ook akkoord bevonden ter doorgeleiding naar de RWIZO. Er zijn wel wat opmerkingen geweest. De wijzigingen naar aanleiding daarvan worden hieronder op hoofdlijnen beschreven. Het betreffen geen fundamentele wijzigingen, maar veelal tekstuele wijzigingen.
- In de samenvatting van het IBO in de kabinetsreactie zijn op verzoek van FIN een aantal aanvullingen gedaan. Het gaat bijvoorbeeld om het benadrukken dat het geld daar terecht moet komen waar de impact het grootste is of dat er sprake moet zijn van een lerende sector die inzichten verzilvert en waar voldoende leraren op de juiste plaats werken. De aanvullingen zijn in lijn met teksten uit het IBO zelf en kunnen daarom in onze ogen worden overgenomen.
- In lijn met de recent door u verzonden Kamerbrief "Tussenbalans bijstelling kerndoelen basisvaardigheden" is er op verzoek van FIN een aanvulling opgenomen over de planning van de kerndoelen in het curriculum.
- Op verzoek van FIN zijn er nog een aantal zinnen toegevoegd over de rol van het stimulerend toezicht van de Inspectie. Deze passage is met de Inspectie afgestemd en past binnen de door u voorziene uitvoering van de aangenomen motie Van Meenen over het afschaffen van de predicaten "goed" en "excellent". Over de uitwerking van deze motie heeft u een separate nota ontvangen.
- Er zijn op verzoek van FIN nog twee alinea's opgenomen om uw acties op het vlak van kansengelijkheid te beschrijven. Dit brengt de brief meer in balans doordat de focus meer lag op onderwijskwaliteit.
- Op verzoek van EZK is een kleine aanvulling gedaan in de passage over de leermiddelenmarkt.
- AZ heeft in de CWIZO aangegeven de toelichting op de veranderde sturingsfilosofie nog wat dun te vinden. Daarom hebben we in de brief over de passage over uw sturingsfilosofie bulletsgewijs aangegeven welke stappen u allemaal neemt of heeft genomen.
- SZW heeft in de CWIZO aangegeven de toon bij de kritieken op de lumpsum te stevig te vinden. We hebben de passage hierin iets aangepast en ook een directere koppeling met de motie Beertema (evaluatie bestuursmodel en in kaart brengen voor-/nadelen lumpsum) gemaakt in de passage, zonder de kern van onze boodschap te verliezen.
- Verder zijn nog enkele andere kleine tekstaanpassingen gedaan.

Overige aanpassingen op uw beleidsterrein n.a.v. uw eerdere feedback

- Met betrekking tot de arbeidsvoorwaardenvorming hebben we een paar zinnen toegevoegd om te laten zien dat u ook wil kijken naar de rol van verschillende actoren aan de CAO-tafel (deze waren eerder per abuis weggevallen). Ook is een passage opgenomen over het wetsvoorstel strategisch personeelsbeleid als voorbeeld van een meer betrokken overheid.
- Naar aanleiding van uw eerdere commentaar is voorafgaand aan de CWIZO in de inleiding steviger neergezet dat u een fundamenteel ander sturingsmodel voor ogen heeft en dat u het essentieel vindt dat op de sturingsvraagstukken langjarig duidelijkheid komt.

- Ook de passage over de sturingsvraagstukken is daarom steviger neergezet met ook een stevigere afsluiting waarin u ook aangeeft dat een herijking op de sturingsvraagstukken nodig is.
- Uw tekstueel commentaar bij de eerste conceptversie van de brief hebben we overgenomen.

Datum
6 maart 2023

Wijzigingen die beleidsterrein MOCW raken

- Ook op het beleidsterrein van MOCW zijn enkele kleine aanpassingen gedaan naar aanleiding van de CWIZO.
- De passage over de toekomstverkenning is iets aangepast naar aanleiding van commentaar van FIN. De bewoordingen in de kabinetsreactie zijn in lijn met wat er in de betreffende Kamerbrief over de toekomstverkenning is gemeld. De passage is ook afgestemd met HO&S en MBO.
- Daarnaast wordt gemeld dat in najaar 2023 een IBO hoger onderwijs zal starten.

Proces na de Kamerbrief

- In de Kamerbrief heeft u geschetst hoe u tot een invulling van de sturingsvraagstukken op het gebied van bekostiging, zeggenschap en arbeidsvoorwaardenvorming wilt komen. Dit proces is als volgt:
 - 6 april 2023: Verzending Kamerbrief.
 - Tweede kwartaal 2023: Start onderzoek naar de financiële draagkracht van scholen.
 - **Procesbelang van de staat** [REDACTED]
 - Rond de zomer 2023: Afronding breed gesprek governance en (mede)zeggenschap en informeren Tweede Kamer.
 - Rond de zomer 2023: cao's po en vo volgens afspraak met gelijke loonafspraken en start gesprekken over convenant structureel dichthouden loonkloof po/vo
 - Tweede helft 2023: In gesprek met het veld over invulling sturingsvraagstukken met voorstellen vanuit OCW.
 - Begin 2024: Afronding onderzoek financiële draagkracht scholen.
 - Begin 2024: Informeren Tweede Kamer.
 - Voorjaar 2024: Mogelijkheid om eerste (kleine) stappen te verwerken in de voorjaarsnota 2024.
 - Eerste helft 2024: Gesprek Tweede Kamer.
 - Eerste helft 2024: Wetsbehandeling nieuw financieringsinstrument.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonlijke leven

T Persoonlijke levensstijl - bes

Datum

30 maart 2023

Referentie

37660252

Bijlagen

Kabinetsreactie IBO "Koersen op
kwaliteit en kansengelijkheid";

IBO "Koersen op kwaliteit en
kansengelijkheid";

Voortgangsrapportage breed
gesprek governance en
(mede)zeggenschap;

Eindrapport verkenning één CAO
funderend onderwijs;

Lakdossier kabinetsreactie IBO
"koersen op kwaliteit en
kansengelijkheid"

nota

Aanbieding ibo en kabinetsreactie TK

Aanleiding

Uw kabinetsreactie op het IBO "koersen op kwaliteit en kansengelijkheid" wordt op 4 april in de RWIZO behandeld en bij akkoord op 6 april in de MR. Uw kabinetsreactie kan daarna verzonden worden aan de Tweede Kamer. Middels deze nota vragen we uw akkoord hierop.

Geadviseerd besluit

Stemt u in met verzending van de Kamerbrief aan de Tweede Kamer na akkoord van de MR?

Zo ja, dan vragen we u de brief te ondertekenen. Daarmee worden ook de volgende stukken openbaar:

- Het IBO "koersen op kwaliteit en kansengelijkheid";
- De voortgangsrapportage breed gesprek governance en (mede)zeggenschap;
- Het eindrapport verkenning één CAO funderend onderwijs;
- Het lakdossier behorende bij de kabinetsreactie op het IBO.

Kernpunten

- U heeft eerder akkoord gegeven op agendering van deze brief in de RWIZO. Eventuele wijzigingen op grond van de RWIZO of MR worden vanzelfsprekend aan u voorgelegd.
- Er wordt nog communicatie voorbereid rondom de kabinetsreactie.
- Sociale partners hebben mondelinge toelichting gekregen op de kabinetsreactie op het IBO. De in de brief aangekondigde fundamentele herijking van het sturingsmodel wordt gemend ontvangen, bonden reageren positief, maar de raden reageren gereserveerd i.v.m. de angst dat alles al is ingevuld en de uitkomsten rondom het traject van de samenhangende vraagstukken (lumpsum-bekostiging, zeggenschap en arbeidsvoorwaardenvorming) al vastliggen. In de communicatie kunt u deze zorg wegnemen. Daarvoor kunnen de socials worden ingezet of de nieuwsbrieven po en vo. Daarin kunt u dan aangeven dat u over de invulling van de sturingsvraagstukken in de tweede helft van dit jaar in gesprek gaat met het veld (zoals u ook aankondigt in de brief).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Procesbelang van de staat

Procesbelang van de staat

[Redacted content]

Datum

30 maart 2023